

Os pobos precolombianos e a monarquía hispánica

1. Os Reis Católicos: Unha parella moi poderosa

Isabel de Castela e Fernando de Aragón casaron en 1469. Aínda que gobernaron xuntos, cada reino seguiu tendo as súas propias leis e moedas.

Por que foron tan importantes?

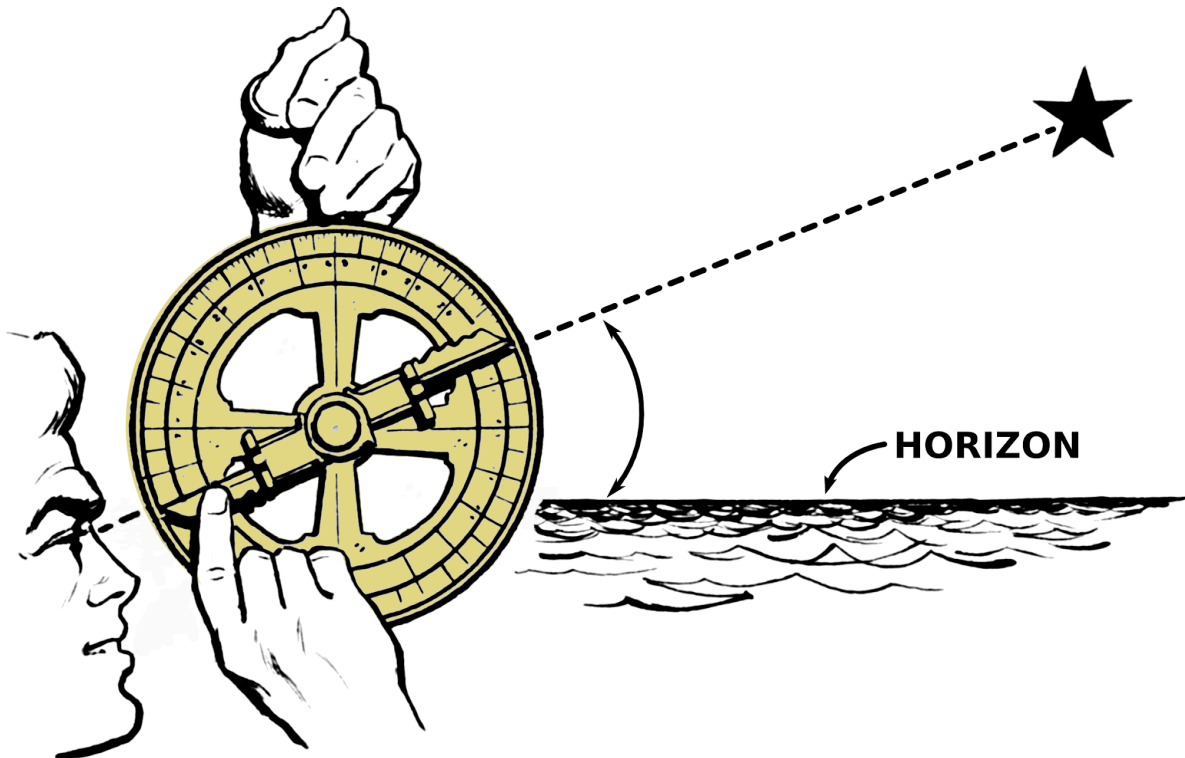
- **Uniron territorios:** Conquistaron o reino de Granada en 1492 e tamén as Illas Canarias e Navarra.
- **Máis control:** Crearon a **Santa Irmandade** (unha especie de policía) e un exército profesional.
- **A relixión:** Obrigatoriamente todos tiñan que ser cristiáns. Crearon a **Inquisición** para vixiar que se cumprira a fe.
- **Expansión:** Pagaron a viaxe de Cristovo Colón, o que permitiu chegar a América.

2. Grandes viaxes e descubrimentos

No século XV, os europeos querían chegar a Asia para mercar especias e seda, pero o camiño por terra estaba cortado polos turcos.

- **Inventos para navegar:** Usaban a **carabela** (un barco máis rápido), o **compás** para non perderse e o **astrolabio** para saber onde estaban mirando as estrelas.
- **Portugal:** Foron os primeiros en bordear África para chegar á India.
- **Castela e Colón:** Colón pensaba que a Terra era redonda e que podía chegar a Asia navegando cara ao oeste. Saíu con tres barcos (a Pinta, a Niña e a Santa María) e o **12 de outubro de 1492** chegou a unha illa do Caribe. Morreu pensando que chegara a Asia, pero Américo Vespuccio descubriu despois que era un "Novo Mundo": **América**.

3. Quen vivía en América? Os pobos precolombianos

Antes de que chegara Colón, en América había grandes civilizacións moi avanzadas:

- **Os Maias (Centroamérica):** Eran expertos en matemáticas (xa usaban o número 0) e tiñan un calendario moi preciso.
- **Os Aztecas (México):** Tiñan un gran imperio coa capital en Tenochtitlán. Cultivaban en illas artificiais chamadas **chinampas**.
- **Os Incas (Andes):** Vivían nas montañas. Facían socalcos para cultivar e tiñan unha rede de camiños moi longa.

4. A conquista de América

Os españois conquistaron os territorios moi rápido por varias razóns:

- Tiñan **armas de fogo, armaduras e cabalos** (que os indíxenas non coñecían).
- Traeron **enfermidades** que afectaron moito á poboación local.
- **Hernán Cortés** conquistou o imperio azteca e **Francisco Pizarro** o imperio inca.
- **Sabías que?** Tamén houbo mulleres conquistadoras e gobernadoras, como Isabel de Guevara ou Beatriz de la Cueva.

5. Como era a nova sociedade?

España organizou o goberno en **Vicerreinados** (grandes provincias gobernadas por un Vicerrei en nome do Rei).

porco.

A economía e o traballo:

- **Minas:** Sacaban moito ouro e **prata** (como nas minas de Potosí).
- **Campo:** Crearon as **facendas** (grandes granxas).
- **Intercambio:** De América trouxemos a **pataca, o tomate, o millo e o chocolate**. De Europa levamos o trigo, o cabalo e o

A sociedade era moi desigual:

1. **Crioulos:** Fillos de españois nados en América. Eran os que mandaban.
1. **Mestizos:** Fillos de españois e indíxenas.
1. **Indíxenas:** Traballaban no campo e nas minas. Algúns relixiosos, como **Bartolomé de las Casas**, defenderon que se lles tratase mellor.
1. **Escravos:** Persoas traídas de África que non tiñan dereitos.

6. Consecuencias finais

- **Poboación:** Morreu moita xente nativa polas enfermidades.
- **Cultura:** Impúxose o idioma castelán e a relixión cristiá.
- **Ciencia:** Demostrouse que o mundo era moito máis grande do que se pensaba.